

ØSTFOLD
FYLKESKOMMUNE

Skolefrokokost

RØRE 6–19-prosjektets
skolefrokokostundersøkelse
2018

RØRE-prosjektets skolefrokostundersøkelse 2018

RØRE-prosjektet og Østfold fylkeskommune har gjennomført en spørreundersøkelse blant rektorer på skoler som i skoleåret 2017–18 fikk tilskudd til arbeid med skolefrokost på egen skole.

Tilskuddet fra RØRE-prosjektet kunne brukes til lønn til en person som hadde ansvar for tilberedning og servering av frokosten og/eller til innkjøp av nødvendig utstyr. Tilskuddet kunne ikke benyttes til innkjøp av matvarer.

RØRE-prosjektet ønsket å teste ut muligheten for å kunne tilby gratis skolefrokost, fortrinnsvis i form av havregrøt, på barne-, ungdoms- og videregående skoler i Østfold. Dette er en ny og uvanlig oppgave for skolene, og RØRE støttet derfor lønn og utstyr for å kunne gjennomføre et slikt tiltak. RØRE-prosjektets fokus er å skape forutsetning for læring. Frokost er en viktig start på dagen, og kan bidra til at eleven er mer mottakelig for læring.

RØRE-prosjektet valgte å ikke videreføre støtte til skolefrokost skoleåret 2018–19, fordi vi

ønsket å finne ut om et skolefrokosttilbud ville kunne overleve også uten ekstern støtte.

32 skoler fikk skoleåret 2017–18 støtte til servering av gratis frokost på skolen, fordelt på 22 barneskoler, seks ungdomsskoler og fire videregående skoler. 24 skoler har svart på spørreundersøkelsen (75 %), 18 barneskoler (82 %), tre ungdomsskoler (50 %) og tre videregående skoler (75 %). Bytte av rektor/hovedansvarlig for søknaden til RØRE-prosjektet kan forklare noe av frafallet.

Undersøkelsen hadde som formål å kartlegge skolenes organisering av skolefrokosttilbudet, tilfredshet og andre erfaringer med tilbudet. Videre var det et formål å kartlegge andelen skoler som viderefører skolefrokostsatsingen, selv om tilskuddet fra RØRE-prosjektet ikke ble videreført.

Rektors anslag over hvor stor andel av elevene som spiste skolefrokost

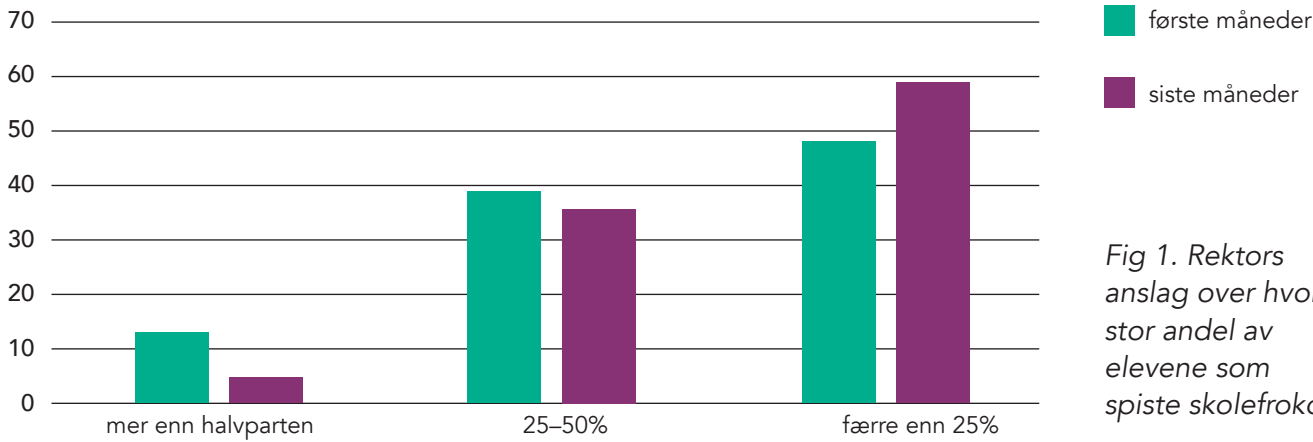

Fig 1. Rektors anslag over hvor stor andel av elevene som spiste skolefrokost

Resultater

63 % av skolene som har svart på undersøkelsen startet opp med frokostservering før høstferien, 17 % startet etter høstferien 2017. Bare 20 % startet senere.

Det var i hovedsak miljøarbeider, assistent eller SFO-personale som hadde ansvaret for tillaging og servering av frokost. Fem skoler benyttet RØRE-ambassadøren, to skoler benyttet frivillige. 35 % benyttet kantine, 30 % benyttet SFO-lokaler og 20 % benyttet Mat&helse-rom eller annet kjøkken på skolen for tillaging og spising. Bare to skoler har ikke hatt fasiliteter til å servere frokost med sitteplasser, slik at elevene dermed måtte spise utendørs eller i gangen.

45 % av skolene serverte frokost hver skoledag. 30 % hadde tilbud om gratis frokost 3–4 dager i uka, og omlag 25 % hadde 1–2 dager i uka. 82 % svarer at de i hovedsak serverte havregrynsgrøt.

Figur 1 viser hvor mange elever som anslagsvis benyttet seg av tilbudet i de første månedene og i de siste månedene.

Rektor ble bedt om å si noe om tilbakemeldingen fra elever, ansatte og foresatte, på en skala fra 1 til 6, der 1 er svært lite fornøyd, og 6 er svært godt fornøyd. 50 % i alle tre grupper havner på 6, dvs svært godt fornøyd. De øvrige gir karakter 5 eller 4.

87 % av rektorene i undersøkelsen svarer at de kommer til å fortsette med skolefrokostordningen, i samme omfang dette skoleåret. 4 % svarer at

de skal fortsette, men i mindre omfang. Bare tre av respondentene kommer ikke til å videreføre arbeidet med skolefrokost. Økonomi er hovedbegrunnelse for dette valget.

Skolefrokosten finansieres over eget budsjett for majoriteten av de som viderefører ordningen. To videregående skoler sier de omdisponerer på fruktbudsjettet og to grunnskoler har et samarbeid med FAU.

I undersøkelsen spurte vi også rektor om hva som var den viktigste begrunnelsen for å videreføre skolefrokosttilbudet. En god start på dagen, mulighet for samtaler mellom voksne og elever og mellom elever, utjevning av sosial ulikhet, bedre skolemiljø og bedre forutsetning for læring er rektorenes hovedbegrunnelser for å videreføre satsingen på skolefrokost.

Slik sier noen av rektorene det: «Dette er en viktig brikke for å skape en god læringsarena for elevene». «Vi ser at elevene får en helt spesiell ro og fin start på dagen. Stemningen i kantina er god. Mange elever er sultne og setter stor pris på tilbudet». «Den viktigste begrunnelsen er at elevene spiser før undervisningen og den første læringsøkta starter. Lærerne merker stor forskjell på elever som aldri spiser frokost ellers. Det har gjort mye med læringen på starten av dagen. Det sekundære er at det er hyggelig». «I skolens opptaksområde er det stor andel barnefattigdom, og mange elever kommer på skolen uten å ha spist frokost. Vårt tilbud bidrar til en god start på dagen, legger grunnlaget for at elevene kan fokusere på læring».

Alvimhaugen barneskole

Oppsummering

På de 24 skolene som har deltatt i undersøkelsen går det tilsammen 8800 elever. Dersom vi legger til grunn at minst 20 % av elevene på skolene har deltatt i skolefrokosttilbudet, finner vi at omlag 2000 elever i Østfold har fått tilgang på et gratis måltid før skolestart tre eller flere ganger i uka i forrige skoleår. Dersom dette da er elever som ellers ikke hadde spist frokost, uavhengig av årsak, er dette et stort løft for å gi flere elever bedre forutsetning for læring.

Rektor rapporterer at elever, ansatte og foreldre er godt fornøyd med tilbudet om gratis skolefrokost, så selv om bruken av tilbudet gikk noe ned fra oppstarten må en kunne si ut fra funnene i denne undersøkelsen at gratis skolefrokost er et velkomment tiltak på skolene. Det ser ut til at når skolene får prøvd et tilbud om gratis skolefrokost er dette noe de finner så verdifullt at de velger å finne midler på eget budsjett til å føre det videre.

Flere rektorer begrunner sitt valg med å videreføre tilbudet også uten støtte fra RØRE-prosjektet med at de får en god og rolig start på dagen og de første undervisningsøktene, at det kan bidra til utjevning av sosial ulikhet og at flere elever får bedre forutsetning for læring.

Konsekvenser for RØRE-prosjektet

Gitt den store suksessen gratis skolefrokost ser ut til å ha, bør RØRE-prosjektet i det siste prosjektåret 2019–20 gi støtte til personell og utstyr for å servere gratis frokost til nye skoler som ikke har hatt støtte fra RØRE til dette tidligere.

For å forsterke kunnskapen om effekten av skolefrokosttilbudet ytterligere kunne det vært gjort fokusgruppeintervjuer med elever som bruker skolefrokosttilbudet for bl.a. å finne ut av om de elevene som bruker tilbudet ikke hadde spist frokost uten gratis skolefrokost.